

Autor: mgr Natalia Marcinkowska

Promotor: dr hab. Maria Ewa Szatlach, prof. nadzw. UKW

Tytuł: Polityka edukacyjna Kuby oraz jej znaczenie w rozwoju wzajemnych relacji z wybranymi państwami

Słowa kluczowe: polityka edukacyjna, system edukacji, współpraca międzynarodowa, edukacja, Kuba

Streszczenie

Przedmiotem badań pracy jest współpraca edukacyjna, naukowa i kulturalna Kuby z wybranymi państwami w odniesieniu do ich wewnętrznych uwarunkowań oraz wzajemnych relacji w przeszłości i współcześnie.

Głównym celem badawczym pracy jest próba określenia znaczenia polityki oświatowej Kuby, ze szczególnym uwzględnieniem współpracy międzynarodowej, w rozwoju jej wzajemnych relacji ze Stanami Zjednoczonymi, państwami Ameryki Łacińskiej i Unii Europejskiej.

Autorka przyjęła hipotezę, zgodnie z którą współpraca edukacyjna jest istotnym elementem polityki oświatowej Kuby, co czyni ją ważnym aktorem w tym obszarze w regionie i na świecie. Jej aktywny udział w działaniach edukacyjnych, naukowych i kulturalnych wpływa korzystnie na jej rozwój społeczno-ekonomiczny oraz wzmacnianie jej integracji i stosunków międzynarodowych, co może przyczynić się do złagodzenia negatywnych skutków ekonomicznej blokady nałożonej przez Stany Zjednoczone. Może też stanowić potencjalną drogę do rozpoczęcia konstruktywnego dialogu między Kubą i USA, zwłaszcza na polu edukacji wyższej i współpracy środowisk akademickich, co stwarza szansę na zażegnanie historycznego konfliktu i poprawę relacji w całym regionie. Współpraca edukacyjna Kuby z państwami Ameryki Łacińskiej i Karaibów wzmacnia procesy

integracyjne regionu i może pomóc w zredukowaniu nierówności edukacyjnych i społeczno-ekonomicznych na jego obszarze. Współpraca Kuby z Unią Europejską i jej państwami członkowskimi na polu edukacji, nauki i kultury zwiększa skuteczność działań na rzecz zrównoważonego rozwoju, pomyślnego przebiegu reform na Kubie oraz integracji latynoamerykańskiej i międzyregionalnej.

Rozważania mają charakter interdyscyplinarny. Do przeprowadzenia badań posłużono się wybranymi metodami właściwymi dla badań polityki oświatowej i pedagogiki porównawczej: metodą historyczną, analizą uwarunkowań mających wpływ na rozwój systemów edukacji i polityk oświatowych, analizą ideologii edukacyjnych, analizą struktury i sposobu funkcjonowania systemów oświatowych oraz analizą komparatystyczną wybranych wskaźników edukacyjnych. Główną metodą zastosowaną w pracy jest analiza porównawcza danych jakościowych i ilościowych.

Rozprawa składa się z pięciu rozdziałów, wstępu, zakończenia i bibliografii. Każdy z rozdziałów obejmuje trzy podrozdziały. Rozdział I ma charakter teoretyczno-metodologiczny i zawiera wyjaśnienia najważniejszych pojęć związanych z edukacją, wychowaniem i polityką oświatową. Opisuje uwarunkowania historyczne, społeczne, ekonomiczne, kulturowe i polityczne wpływające na kształtowanie się systemów oświatowych, ze szczególnym uwzględnieniem tych ostatnich, ukazując związek pomiędzy edukacją i polityką. Wyróżniona została współpraca międzynarodowa jako istotny element polityki edukacyjnej państwa ze wskazaniem kluczowych korzyści z niej wynikających.

Rozdział II jest w całości poświęcony problematyce kubańskiej edukacji. Stanowi charakterystykę rozwoju pedagogiki kubańskiej na tle przeobrażeń politycznych, ekonomicznych i społecznych przed wybuchem rewolucji. Następnie przedstawione zostały główne aspekty ideologiczne polityki oświatowej Kuby po 1 stycznia 1959 roku i struktura kubańskiego systemu edukacji w XXI wieku, a także najnowsze tendencje i reformy zwłaszcza na poziomie edukacji wyższej.

W rozdziałach od III do V przeprowadzono analizę porównawczą stosunków Kuby i ich uwarunkowań ze Stanami Zjednoczonymi, państwami Ameryki Łacińskiej i Unii Europejskiej. Podzielone są na trzy główne części odpowiadające poszczególnym podrozdziałom:

1. zarys rozwoju stosunków dwustronnych lub/i wielostronnych,
2. charakterystyka wybranych elementów polityki edukacyjnej omawianego obszaru,

3. ukazanie przejawów współpracy w dziedzinie edukacji, nauki i kultury oraz jej znaczenia we wzmacnianiu wzajemnych stosunków dyplomatycznych i wynikających z tego obopólnych korzyści.

Zakończenie stanowi podsumowanie podjętych rozważań i pogłębienie analizy porównawczej, zestawiając omawiane obszary w sposób kompleksowy i wielokierunkowy. Zwrócono przy tym uwagę na dodatkowe aspekty wymagające dalszej obserwacji i pogłębienia badań. Analiza obejmuje kwestie nierówności społecznych, roli polityki nauki, technologii i innowacji w społeczeństwie i gospodarce omawianych państw oraz ich stosunków z Kubą. Został przeprowadzony również ostatni etap analizy ilościowej wybranych wskaźników edukacyjnych Kuby w porównaniu z pozostałymi państwami. Na koniec dokonano próby zidentyfikowania wielostronnych korzyści na polu współpracy edukacyjnej, naukowej i kulturowej, z uwzględnieniem elementów prognostycznych.

Author: Natalia Marcinkowska, Master Degree of Iberian Philology

Promoter: Maria Ewa Szatlach, habilitated doctor associated professor

Title: Educational policy of Cuba and its significance in the development of reciprocal relations with selected countries

Key words: educational policy, education system, international co-operation, education, Cuba

Summary

The subject of the research presented in this dissertation is educational, academic and cultural co-operation of Cuba with selected countries in reference to their domestic conditioning and reciprocal relations, both in the past and the present.

The principal research aim is an attempt to specify the significance of an educational policy of Cuba in the development of its reciprocal relations with the United States of America, the countries of Latin America and the European Union and taking particularly into consideration international co-operation in this entire process.

The Author assumes a hypothesis, according to which educational co-operation is a crucial element of the educational policy of Cuba, which makes the country a leading actor in this field in both the region and the world. Its active participation in educational, academic, research and cultural activities has a great impact on its social and economic growth, as well as strengthening its integration and international relations, which may contribute to mitigating negative effects of economic blockade imposed by the United States. It may also be a potential way to commence a material dialogue between Cuba and the USA, especially in the field of higher education and co-operation between various academic environments, which creates a tangible possibility to stave off the historical conflict and improve the relations in the entire region. The educational co-operation of Cuba with the countries of Latin America and the Caribbean strengthens the integrative processes and may be helpful in reducing educational, social and economic inequalities in its region. The co-operation of Cuba with the

European Union and its member states in the field of education, research and culture increases the effectiveness of any activities for the benefit of well-balanced growth, successful course of reforms in Cuba, as well as Latin American and interregional co-operation.

The herein considerations are of interdisciplinary character. To conduct the research were used selected methods relevant for the educational policy and comparative pedagogics, which are as follows: the historical method, the analysis of conditioning affecting the growth of educational systems and educational policies, the comparative analysis of selected educational indicators. The principal method used in this dissertation is the comparative analysis of qualitative and quantitative data.

The dissertation consists of five chapters, the introduction, the conclusion and the bibliography. Each of the chapters covers three subsections. Chapter one is of theoretical and methodological character and contains explanations of the most important conceptions related to education, upbringing and educational policy. It describes historical, social, economic and political conditioning affecting the process of shaping of various educational systems, with the particular attention to the latter, which shows the relation between education and politics. International co-operation was highlighted as a substantial element of educational state policy, as well as arising from it pivotal benefits.

Chapter two is entirely devoted to issues of Cuban education. It is the characteristics of Cuban pedagogics development against political, economic and social transformations prior to the outbreak of the revolution. In further, there are main ideological aspects of educational policy of Cuba after 1st January 1959 and the structure of Cuban educational system in the 21st century, as well as the newest trends and reforms on the higher education level.

In chapters three, four and five was conducted the comparative analysis of Cuban relations and their conditioning to the United States, the countries of Latin America and the European Union. The chapters are divided into three main parts being in reference with the respective subsections:

1. The outline of bilateral and multilateral relations growth,
2. The characteristics of selected elements of educational policy of the discussed field,
3. Presenting signs of the co-operation in the field of education, research and culture and its significance in strengthening reciprocal diplomatic relations and mutual benefits arising from this process.

The conclusion is a summary of the collected consideration; it also deepens the comparative analysis putting together the discussed areas in a complex and omni-directional way. At this occasion the particular attention was paid to additional aspects requiring further

observation and deeper research. The analysis covers the matters of social inequalities, the capacity of policies of education, technology and innovation in the societies of the discussed countries and their relations with Cuba. The last stage of quantitative analysis of selected educational indicators of Cuba was also conducted in comparison with the remaining countries. The final part of the dissertation is an attempt to identify multilateral benefits in the area of educational, academic and research co-operation alongside with prognostic elements.